Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. — Олифантъ, Па. Четверъ 29-го Новембра 1900. — Число 45.

КАЛЕНДАРЬ.

Новемберъ.

29	Ч.	† Св. Ап. и Єв. Матѳей
30	П.	Григорій чудотворецъ
1	С.	Платіонъ и Романъ
2	Н.	25. по Сош. Авдій и Варлаамъ
3	П.	Григорій Декан. (Прир. Введ.)
4	В.	Входъ въ Храмъ Пр. Дѣвы
5	С.	Филимонъ и Кикилія

ЗМѢСТЪ.

Вôдъ Редакціи. — Справы „Союза.“ — Переглядъ тыждневый. — Народна каса. — Бѣдный чоловѣкъ не есть вôльный. — Не засыпляймо справы. — Дописи. — Кумъ Гриць и Василь. — Новинки. — Посмертнй вѣсти. — Спаношенй. — Фейлетонъ: Вражѣня зъ подорожи. — Руско-амер. народна пѣсня. — Для нашихъ дѣтей. — Всячина. — Оголошеня.

Вôдъ Редакціи.

Конець року ся зближає, проте кождый читатель нехай заплатить свôй довгъ якъ найскорше.

Хто теперь пришле намъ $2.00 за »Свободу« напередъ — тому будемо высылати єѣ ажь до 1-го януара 1902 року; значить, до кôнця сего року буде доставати єѣ даромъ.

Новй книжки: »Руско-анґлійскій провôдникъ« 50 ц. »Капиталъ и праця« 10 „ »Борба клясъ« и »Чому робôтники орґанізують ся« 10 ц.

Сй книжки повиненъ кождый Русинъ мати.

Присылайте замовленя вразъ зъ грôшми на календарь на рôкъ 1901. Буде коштувати 50 центôвъ, але и буде въ нѣмъ що почитати.

— **Подаємо** до вѣдомости всѣмъ нашимъ читателямъ, що если хто подасть до »Свободы новинку, котра цѣкава для всѣхъ Русинôвъ, то за тоє не мусить платити нѣчого.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

До пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ „Союза.“

Старый рôкъ вже кôнчить ся. Тому пригадую всѣмъ мѣсцевымъ секретарамъ, а такожь и всѣмъ членамъ „Союза“, щобы зъ кôнцемъ старого року не було жадныхъ залеглостей, т. є., щобы кождый членъ „Союза“ що довженъ, заплативъ. Тогды не буде жаднои баламуты и тогды нѣхто не може сказати: „що я не знавъ, що и кôлько я довженъ“ и таке инше. Кождый членъ „Союза“ повиненъ знати, що, если не заплатить за 3 мѣсяцѣ до „Союза“, не дôстане запомоги. А по друге, если члены точно платять своє мѣсячне тогды и запомога буде выплачуватись реґулярно и не буде нарѣканя. То, бачите, всьо залежить вôдъ насъ самыхъ: якъ собѣ ґаздуємо, такъ маємо.

Дальше, дало ся менѣ чути, а то, розумѣє ся, брехня, походить вôдъ злобныхъ людей, що нѣбы то „Союзъ“ розпадає ся. Таке може выдумати лишь нѣкчемне сотворѣнє, выродокъ, неприятель всего, що правдиве руске. Нашь „Союзъ“ не лишь, що добре стоить, але розвиває ся, якъ найкраснѣйше. Такъ нашь „Союзъ“, правда, має неприятелѣвъ, а знаєте чому? Тому, що називаєсь и єсть „Рускимъ Народнымъ Союзомъ“, то єсть, хлопскимъ, робôтничимъ товариствомъ. А суть єще, на жаль, межи нашими Русинами и то єще въ Америцѣ на вôльнôй земли, такй люде, що имъ хлопъ — робôтникъ, той рыцаръ працѣ, смердить и длятого они неприхильнй нашому народному правдиво-рускому „Союзови.“ Но, то ничь. Якъ той Анґликъ каже: „never mind!“ (неверъ майндъ) и хлопъ колись запануе. Та бо и належить ся ему тоє право, бо вôнъ на всѣхъ робить и всѣхъ кормить! Але лишь тогды може до того прійти, коли буде въ „Союзѣ“, т. є. коли всѣ хлопы робôтники злучать ся разомъ до купы, и лишь тогды покажуть свою силу. Такъ и мы всѣ американскй Русины, если приступимо всѣ до „Руского Народного Союза“ покажемо свою силу и будемо въ своѣй власнôй хатѣ, а не на комôрствѣ у другихъ!

Дальше повѣдомляю всѣхъ мѣсцевыхъ секретарôвъ, що грамоты, статуты и вôдзнаки буду розсылати сими днями. Правда, трошки за пôзно, але сему не я виненъ. Стало ся такъ, що чоловѣкъ, котрому препоручено грамоты и вôдзнаки поробити, захорувавъ и зъ тои причины цѣла тая справа зъ грамотами опôзнилась.

Чартеры такожь получать братства передъ новымъ рокомъ.

Д. Пирчь
секретарь

Квитъ

на $600.00, словами шѣстьсотъ дол., котрй я одержавъ яко посмертну запомогу по бл. п. Романѣ Чурѣ зъ касы „Р. Н. Союза“ въ имени оставшихъ сирôтъ. За такъ скоре выплачене складаю урядови „Союза“ сердечну подяку.

Кондратъ Урбанъ.

Jersey City, N. J. 19. нов., 1900.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Діонизій Голодъ,
Константинъ Кирчôвъ,

Переглядъ тыждневый.

Правыборы въ Галичинѣ вже зачали ся всюды, а разомъ зъ ними и страшеннй надъужитя. Польска шляхта хоче еще хоть оденъ разъ побѣдити, проте не перебирає въ средствахъ. По селахъ и мѣсточкахъ не оголошують речинцѣвъ правыборôвъ, комісарѣ зъѣздять на нихъ нечайно (найчастѣйше дуже рано або въ ночи) а до того допускають до нихъ лишь самыхъ хрунѣвъ.

Въ многихъ мѣсцевостяхъ, где нарôдъ свѣдомый своихъ правъ, вôдбувають ся правыборы лишь въ асистенціи вôйска и жандармôвъ, а нарôдъ попадає въ розпуку видячи скрайный терроризмъ.

При выборахъ въ мѣсточку Турцѣ дня 5. с. м. дѣяли ся такй шахрайства, що розлюченый загалъ кинувъ ся на выборчу комісію и розôгнавъ єи на чотыри вѣтры. Не лѣпше стоить справа и по иншихъ околицяхъ, бо на 300 правыборôвъ, котрй до теперь зôстали перепровадженй, майже половина повносила протесты неважности.

Однымъ словомъ здає ся, що надъ Галичиною зависла хмара деспотизму, а вороги правды страшну кривду сѣють.

Два найздôбнѣйшй бурскй ґенералы Бота и Деветъ злучили свои вôйска до купы и спôльными силами не покоять Анґлійцѣвъ. Пôдъ мѣсточкомъ Standerton не много хибувало, а анґлійскій ґенераль Френчь бувъ бы дôставъ ся до неволѣ. Правда, що Бурамъ не достає вже поживы и амуніціи, але и ихъ ворогамъ ся вôйна вже сильно дала ся въ знаки. Сотки міліонôвъ долярôвъ и десятки тысячь людей стратили они до сего часу, а до укôнченя вôйны далеко.

Найбôльшого страху нагонить имъ теперь президентъ Трансвалю Круґеръ, котрый дня 22. с. м. приѣхавъ до Франціи и своими богацтвами, розвагою и розумомъ готовъ зробити се, що Франція выповѣсть вôйну Анґліи. Вся людность французка зъ одушевленемъ принимає всюды Кууґера и вôдгрожує ся Анґлійцямъ.

Головный командантъ американскихъ войскъ на Филипинахъ ґенералъ Mc-Arthur уживає всѣхъ силъ, щобы здушити повстанцѣвъ, все однакъ даремно. Нема такого дня, щобы не приходило до меншихъ битвъ, а остатнй вѣсти доносять, що бôльша часть Филипинцѣвъ дуже ворожо успособлена до американьскихъ рядôвъ, проте постановила пôдъ жаднымъ услôвемъ не складати оружія.

Комісія для мировыхъ переговорôвъ въ Хинахъ поступає гôршь жида, котрый старає ся якъ найбôльше выторгувати и заробити. Хинцѣ суть вже тыми переговорами сильно знеохоченй, набираючи що разъ гôршого выображеня о Европейцяхъ. Гдекотрй розважнѣйшй дипльоматы предсказують, що наколи переговоры не скôнчать ся въ коротцѣ, то вся людность Хинъ може повстати и зачати вôйну на житє и смерть.

Народна каса.

Якъ хто читає уважно нашу ґазету, то певно вычитавъ недавно про те, якъ наша ґазета пôднесла гадку, щобъ мы Заокеанскй Русины заложили собѣ свою народну касу. Що то таке та народна каса и яка бы мала бути єи цѣль, я хотѣвъ бы коротко о тôмъ поговорити.

Добрый ґазда и дбаючій батько о свою родину, якъ принесе пейду домôвъ (и не вступає до салюну) обрахує докладно книжку зô стору и вôдъ бучера, — вôдложить грошѣ на той довгъ, вôдложить грошѣ на рентъ, якъ не має власного дому, а прочй центы, якъ ще якй лишать ся, вôддасть жѣнцѣ и каже: »возьми бабо сховай; — ту маєшь 50 ц на церковь, 50 ц. до братсва, 70 ц. до »Союза«, а $5 занеси до банку, най тамъ лежить, бо хто знає, що насъ чекає. Може зновь треба буде страйковати, може Боже борони дитина захворѣє, а може и треба буде якихъ пару центôвъ до краю пôслати — на всякій выпадокъ чоловѣкъ повиненъ мати пару центôвъ«. Не тôлько такъ робить розумный ґазда, але и кождый тямучій сомотный робôтникъ. Грôшь на чорну годину кождый розумный чоловѣкъ вôдкладає.

А понеже и зъ родинъ и зъ самотныхъ складає ся кожда народнôсть, котру называютъ Русинами, Поляками, Словаками, Нѣмцями, Анґліками, Айришами и ин. то такъ, якъ робить порядный ґазда и проворный самотный чоловѣкъ, такъ вспôльно разомъ повиннй поступати цѣлй народы, котрй становлять одну родину.

Мы называємо ся Русины. Ґазда нашь называє ся свята Русь — а мы єи дѣти, то всѣ єи бординґеры. Мы всѣ жіємо разомъ, говоримо одною тою самою рôдною рускою мовою, одну и ту саму пѣсню спѣваємо и сумну и веселу, одну думку думаємо: якъ бы намъ якъ найлѣпше на свѣтѣ велось. Одже мы собѣ найблизшй, мы маємо свои питоменнй справы, свои рôднй потребы.

Такъ, якъ кождый чоловѣкъ, лишь собѣ годенъ помочи, а нѣхто чужій єму не поможе, такъ и мы Русины чи то въ Америцѣ, въ Канадѣ, въ Бразиліи, чи навѣть въ старôмъ краю, лишь самй собѣ можемо и мусимо помагати, бо чужа помôчь, то чужій кожухъ, що насъ не загрѣє.

Насъ на свѣтѣ велика сила Русинôвъ — бôльше якъ 30 міліонôвъ на Украинѣ и въ Галичинѣ и въ Америцѣ и въ Бразиліи и въ Канадѣ. Народу насъ велика сила! Та що зъ того, якъ мы не маємо злуки, якъ мы жіємо кождый про себе, якъ мы бѣднй. Намъ треба получитись въ одну велику, сильну громаду. А вы ту въ Америцѣ знаєте, що лучить людей въ одну сильну громаду, що робить силу? Нѣчо иншого тôлько грôшь и єще разъ грôшь. Длятого, що вы знаєте, я хочу вамъ сказати, що мы грошемъ годнй зъєднити ся, сполучити ся, а маючи грошѣ, мы скажемо свѣту отверто, отъ дивѣть ся, мы є такій нарôдъ на свѣтѣ, що звемо ся Русины и мы гордимось тымъ славнымъ именемъ. Я вже сказавъ, що для злуки всѣхъ Русинôвъ треба грошей.

(Продовженє на другôй сторонѣ).

ВРАЖѢНЯ ЗЪ ПОДОРОЖИ.

(Дальше.)

III.

Коли мы станули ногою на землю французку въ малôмъ а бруднôмъ, портовôмъ мѣсточку Діерре, привитали насъ вперше малй дѣти, що бѣгали по улици въ замараныхъ сорочкахъ. Простягали до кождого зъ насъ руки, щобъ дати имъ грошей. Женщины тежь нехарно повбиранй зъ розхрѣстаными сорочками, а декотрй зъ дѣтьми при грудяхъ сидѣли на деревѣ, гуторячи щось мѣжь собою. Незабаромъ вôдъѣжджавъ потягъ до Парижа, а що декотрымъ Американцямъ забаглось доконче пива, а розговоритись зъ французами не могли тай не вспѣли ще гараздъ познакомитись зъ фанцузкими грôшми, то-жь выйшло таке, що за фляшку пива позаплачували по два франки (40 цнт.). Зъ того мали не мало смѣху въ дорозѣ.

Крозь вôкна ваґонôвъ желѣзничихъ можь було побачити подекуды навѣть такй хатки якъ въ Галичинѣ: маленькй, нечепурнй, пошитй соломою. Поля подѣленй на загôнцѣ, вôддѣленй вôдъ сусѣдныхъ межами. Видко були се власности поодинокихъ людей, що певно неразъ намнули собѣ чубы на тыхъ межахъ, коли оденъ другому заоравъ яку скибу.

При входѣ на парижскій брукъ обступила насъ тьма розличныхъ аґентôвъ, що намагались завести насъ до готелѣвъ, а кождый захвалювавъ своє якъ мôгъ найлѣпше. Лишивши пакунки на желѣзничôй стаціи поѣхали мы повозкою до старого Парижа, де и замешкали у однои анґлійскои родины. Слѣдуючого дня оденъ Американець намагавъ ся доконче поѣхати на стацію по всѣ клунки. Не помогли персвазіи, що не розумѣючи французкои мовы не дôйде до стаціи, а тамъ не справить ся якъ треба. Вôнъ вперь ся, обстаючи при своимъ, що бувъ бы великій шкандалъ для Парижа, якъ бы вôнъ зблудивъ у нѣмъ зъ анґлійскою мовою. Може за якихъ 3 годины вертає нашь Американець и клене на чôмъ свѣтъ стоить.

„Ну якже жь тамъ? Що сталось?“ пытають его, а сердега добродушно, зъ нетаєнымъ обуренемъ стає розказувати, якъ вôнъ блудивъ по улицяхъ, якъ пытавъ ся стрѣчныхъ людей, де желѣзнича стація, а кождый лишь всмѣхавъ ся, вôдворкнувъ щось по французки и вôдходивъ. Американцеви стало вже того доброго забогато и вôнъ почавъ вступати по склепахъ и тамъ выпытуватись, але и тамъ его не порозумѣли. Въ однôмъ склепѣ (сторѣ) хотѣвъ бути дуже чемнымъ и знявъ капелюхъ, просячи вказати єму стацію, але тамъ зачали зъ него смѣятись, а якійсь Французъ приступивъ до него, взявъ капелюхъ и засадивъ назадъ на голову. Доведеный вже до лютости, хопивъ ся послѣдного средства: міміки. Показувавъ передъ Французами колеса, ваґоны, а опôсля потерь долонями и зафучавъ, якъ се робить льокомотива. Ажь тодѣ его порозумѣли, прикликали повозку и справили на желѣзничу стацію.

„А що“, завважавъ я Американцеви, „правда, що не мило мѣжь чужими людьми, а ще, коли не знає ся ихъ мовы? А вы якъ смѣєте ся зъ нашихъ людей въ Америцѣ, коли они не можуть зговорити ся по англійски — они-жь робучй люде, а ты якійсь интеліґентъ.“

Звиджуючи выставу та мѣсто Американцѣ позатыкали въ дѣрки загортокъ американьскй фляґи, мовлявъ, у насъ република, значить ся, мы собѣ потрохи рôвня, то-жь коли Французы пôзнають, не будуть зъ насъ тôлько дерти. А Французы справдѣ пôзнали ся на тыхъ вôдзнакахъ, бо по реставраціяхъ лупили зъ насъ подвôйну цѣну, а за малу шклянку пива числили франка. Я запротестувавъ противъ тыхъ вôдзнакъ, а на случай непослуху, рѣшивъ ся вôддлучитись вôдъ нихъ въ реставраціи. Якъ »бизнесовй« люде порозумѣли рацію моихъ слôвъ и поховали вôдзнаки.

Въ першй днѣ нашого побуту въ Парижи оглядали мы выставу. Занимала она простôръ 266 акрôвъ землѣ по обохъ берегахъ рѣки Сейны. Выстава може бути подѣлена на 5 головныхъ частей: 1) елізейскй поля, 2) площу інвалідôвъ, 3) марсове поле, 4) трокадеро и 5) оба береги рѣки Сейны.

На поляхъ елізейскихъ була выстава штукъ красныхъ и огородництва.

На площѣ інвалідôвъ згуртованый промыслъ штуки, дорогихъ металѣвъ, хинскихъ товарôвъ, кристалôвъ, обставъ и т. д.

На полю марсовôмъ выставленй були продукты рôльництва и индустріи взагалѣ.

Трокадеро занимавъ выставы французкихъ и заграничныхъ кольоній, а по обохъ берегахъ Сейны були розличного рода забудованя.

На выставу було до 40 входовыхъ брамъ, а найкрасша и найголовнѣйша зъ нихъ була та, що вела зъ площѣ »de la Concorde« на поля елізейскй. Та брама була такъ збудована, що въ протягу годины могло перейти нею до 30 тысячь людей. Складалась она зъ трехъ великихъ лукôвъ, що творили триугольникъ пôддержуючи копулу, котрои верхъ мавъ 30 метрôвъ вôдъ землѣ. Сеся брама освѣтлена була вечерами тысячами рôжноколѣровыхъ лямпъ. На головнôмъ луку взносить ся статуа мѣста Парижа въ новôмъ костюмѣ. Тамъ находить ся павільонъ штукъ красныхъ, що занимає 32 тысячь квадратовыхъ метрôвъ. На увагу заслугує мôстъ Александра III., а згаданый царь положивъ пôдъ него першій камѣнь въ р. 1896.

Велике заинтересованє на выставѣ будила такъ звана улиця народôвъ. По обохъ бокахъ тои улицѣ стояли павільоны, побудованй въ стилю, що характеризувавъ той нарôдъ, до котрого належали. Въ кождôмъ павильонѣ були окремй салѣ, призначенй на принятє пануючого чи якого достойника даного народу, єсли-бъ приѣхавъ на выставу. Знаходились тамъ такожь творы штуки и другй продукты краєвй. Павільоны тй були: портуґальскій, италійскій, турецкій, перувіяньскій, перзкій, люксембурскій, Сполуч. Державъ, австрійскій, угорскій, Босніи и Герцеговины, Великои Британіи, Фінляндіи, Болгаріи, Ромуніи, Греціи, Сербіи, Белґіи, Норвеґіи, Прусъ, Ишпаніи, Монако, Швеціи. Найкрасша зъ тыхъ палатъ була италійска.

На марсовôмъ поли — названôмъ тому такъ, бо Марсъ бувъ въ старинности богомъ вôйны, а на тôмъ мѣсци стоить войско та вôйскова школа — помѣщенй були павільоны машинъ, рôльництва, електрики и т. д. На замѣтну увагу заслугує вежа Ейфель 300 метрôвъ высока. Выстає она понадъ цѣлый Парижь, а вечерами зъ

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 112 Jones Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ »Р. Н. Союза«, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на	рôкъ	$2.00
„ „ „	пôвъ року	1.00
„ „ „	чверть року	50
„ „ „	оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ		$2.00

Оплачувати газету треба всегда зъ горы (напередъ).

Адресъ:
„SVOBODA“
112 Jones Str. — OLYPHANT, Pa.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офісѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Увага.

Хотячѝ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касієра:

Alex Shlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ покривдженый вôдъ котрого зъ урядникôвъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:
REV. A. BONCHEVSKY, 10 May str.
Ansonia, Conn.

(Продовжене зô стороны першои.)

Длятого намъ гсѣмъ Русинамъ треба мати свою народну касу, щобъ мати грошѣ на нашѝ народнѝ потребы. А тыхъ народныхъ потребъ у насъ Русинôвъ богато, пребогато, далеко бôльше, якъ у такихъ народôвъ, котрѝ мають свои державы. Напримѣръ Нѣмцѣ мають свою державу. Они складають грошѣ податками до головнои касы, тай тѝ грошѣ идуть на ихъ нѣмецкѝ потребы. Нашѝ Русины въ Галичинѣ платять податки краєвѝ, а тыми податками Поляки выплачують довги тыхъ панкôвъ, що обôкрали касы и сами поповѣшались и пострѣлялись. Наши Русины въ Галичинѣ платять державнѝ податки, а Поляки за тѝ грошѣ вôдновляють свои Вавелѣ. Айришѣ не мають свои державы, ихъ край стогне пôдъ ярмомъ Анґліи, они розпорошенѝ по цѣлому свѣту. Тотѝ Айришѣ, хоть они нынѣ вже всѣ говорять Анґлійскою мовою, они нѣколи не забувають, що они Айришѣ, они мають свою богату народну касу, они тою касою спомагають щедро свою поневолену батькôвщину, они своими фондами выслали були сотки охотникôвъ зъ Америки на помôчь Бурамъ въ борбѣ зъ Анґлією. Такѝ народнѝ касы мають майже всѣ поневоленѝ народы. Суть такѝ касы и у Полякôвъ и у Словакôвъ и у Финляндцѣвъ и у другихъ недержавныхъ народôвъ. Мы Русины, хоть все пôзнѝ Иваны, мусимо конче разъ зрозумѣти, що и намъ треба такои народнои касы. Насъ велика сила на свѣтѣ. Припустѣмъ, що насъ Русинôвъ въ Спол. Державахъ есть 200 тысячокъ. Возьмѣмъ, що лишь половина тыхъ Русинôвъ складала-бъ на рôкъ по 10 цнт. — мы маемо рôчно $10.000 въ народнôй касѣ. Другимъ разомъ я хочу ще обширнѣйше поговорити про ту дуже важну справу.

Я стою за проектомъ редакціи »Свободы«, щобъ заложити народне товариство пôдъ именемъ »Заокеанска Русь« и грошѣ зôбранѝ на страйкъ вôддати тому товариству, яко закладовый капиталъ будучои народнои касы.

Н—р Д—в.

Бѣдный чоловѣкъ не єсть вôльный.

Нап. William Dean Howells.

Якъ далеко може нынѣ бѣдный чоловѣкъ зайти? Чи його положене лѣпше, якъ було? На сѝ пытаня можна легко вôдповѣсти. Жаденъ чоловѣкъ не може пôйти дальше, котрый не есть паномъ своеи долѣ. Вôдносины, въ якихъ бѣднѝ люде жіють, полѣпшились, та положене остало те саме. Имъ не есть анѣ трохи лѣпше, якъ тымъ бѣлымъ невôльникамъ въ часахъ панованя Греціи и Риму.

Край, въ котрôмъ мы мешкаемо, есть дѣйстно дуже красный, та могучій. Сей край есть богатый въ духа поступу та вынаходôвъ, богатый природою, та положене бѣдныхъ людей не есть лѣпше, якъ положене невôльникôвъ. Все, що край сей давъ бѣднымъ людямъ, зводить ся до сего, що они мають теперь бôльше мѣсця, де себе можуть поштурковати.

Мы призвычаили ся малювати Американця, котрый въ потѣ свого чола заробляе на хлѣбъ, та голосуе зô своею партією якъ царя, и казали йому себе за такого уважати. Направду-жь вôнъ ледви може бути подôбный цареви, коли мусить на свое жите заробляти у другого. Одна хвилина, въ котрôй вôнъ може уважати себе за пануючого, се хвиля, коли вôнъ голосуе, та сейчасъ по голосованю вôнъ мусить зъ своею »властію«, на мѣсяцѣ або и цѣлѝ роки розлучити ся, не маючи права до тыхъ людей, котрѝ будуть про него писати законы и ихъ выконувати. Вôнъ выбирае, вôнъ голосуе, вôнъ дае — и »коли богачи не можуть своихъ дарôвъ для себе назадъ забрати«, то тымъ менче не може сего зробити бѣдняга, котрый голосовавъ зъ своею партією, а не мае що ѣсти.

Свобода, вôльнôсть такого горожанина не може бути такою, якою есть въ бôльше маетного. Вôнъ не може свобôдно выбирати мѣжь добрымъ а злымъ, вôнъ не може себе посвящати для другихъ, бо вôнъ вже есть посвященый. Вôнъ не може бути участникомъ жадныхъ корыстей та выгôдъ, бо вôнъ жаднои зъ нихъ не мае, и не буде мати доти, доки його матеріяльный станъ не полѣпшить ся. Вôнъ находить ся въ дикôй конечности самообороны, на стопѣ военнôй, чи то въ страйкахъ, чи въ розрухахъ, чи въ повстаню, чи въ мордерствахъ. Бѣдный чоловѣкъ се знае (богатый того не знае), що бѣдняга мае менче свободы, якъ богачь, такъ певно, якъ певно знае, що богачь мае бôльше вôдъ него грошей. Єсли вôнъ мусить заробляти въ другого, вôнъ не може приходити, и выходити, коли вôнъ хоче; вôнъ не може роспоряджувати своимъ часомъ; вôнъ не може выбирати роботы, яку бы хотѣвъ робити, якъ се може робити богачь.

Вôнъ часто бувае запряженый до роботы ему ненавистнои и мерзкои для кого иншого, и то до такои, яку кождый повиненъ робити самъ за себе. Чоловѣкъ не може бути вôльный доти, доки вôнъ не есть независимый. Якъ довго его жите залежить вôдъ приятностій або зыску другого чоловѣка, такъ довго вôнъ не може бути независимымъ.

Наемникъ може мати тѝ всѣ права, якѝ пôсля давнои мѣрки, зовсѣмъ выстарчають для »свобôдныхъ« людей, мы навчились сю мѣрку уважати за фальшиву. Наемникъ може мати право свобôдно говорити, свобôдно друковати, свобôдно молити ся, свобôдно голосовати; але вôнъ не може, якъ мужь, уживати свого права, хотяй оно и конституцією и законами всѣхъ державъ есть бережене, коли вôнъ боить ся, абы другій чоловѣкъ не вôдобравъ йому хлѣба.

Богато есть такихъ богачѣвъ, котрѝ нѣколи не вôдважили-бъ ся вôдбирати своимъ наемникамъ имъ запорученѝ конституційнѝ права, и богато есть такихъ наемникôвъ, котрѝ бъ радше померли зъ голоду, якъ мали-бъ зъ своихъ правъ уступити.

Та невôльництво однако було невôльництвомъ навѣть беручи на увагу се, що помѣжь властителями невôльникôвъ були добрѝ, а помѣжь невôльниками були смѣливѝ люде.

Перекл. П. Т.

Не засыпляймо справы.

Гадка утвореня комітету зъ американскихъ представителѣвъ всѣхъ угнетеныхъ народностей живучихъ въ Австріи, Нѣмеччинѣ и Росіи для выдавництва часописи въ интересѣ тыхъ народностей и зъорґанѣзованя вспôльнои оборонной акціи въ Европѣ — найшла горячихъ прихильникôвъ помѣжь тутешными Литвинами. Не лишь двѣ найважнѣйшѝ ихъ часописи „Lietuva“ и „Vienybe“, высказались прихильно о сѣй гадцѣ и обѣцяли помôчь, але зробили се такожь часописи другѝ, а навѣть поодинокѝ люде, робôтники въ своихъ дописяхъ. Вправдѣ Словаки и Поляки не зазначили ще свого становища въ сѣй справѣ, але сподѣватись належить, що и они приступлять до спôлки, бо-жь и ихъ доля не дуже лѣпша вôдъ нашои, а чимъ бôльше народностей буде мати представителѣвъ въ симъ комітетѣ, тымъ и его значѣне буде бôльше. Якъ бы оно тамъ однакъ не було, показуесь, що справа ся жива, що потреба такои едности конечна, та що люде вôдчувають тое.

Длятого кличемо: Братя Русины, не засыпляйте сеи такъ важнои справы, але покажѣмъ свѣту, що и мы жіемо. Першого януара вôдбудесь въ Jersey City, N. J. вѣче въ справѣ Еміґраційного Дому. Ѣдьмо тамъ громадно, а побôчь полагодженя справы Еміґраційного Дому, засноваймо Народну Касу и выберѣмъ комітетъ, котрый зъ комітетами другихъ народностей постараесь чимъ скорше о выдавництво, черезъ котре ширшій свѣтъ дôзнавъ бы ся не лишь о нашихъ кривдахъ, але такожь о нашôй исторіи, нашôй літературѣ, цѣлôмъ нашôмъ житю.

Коштъ выдавництва такого мусѣла-бъ покрывати кожда народнôсть рôвномѣрно. Такъ само кожда народнôсть мусѣла бъ мати въ ґазетѣ свое певне мѣсце и свого редактора, кромѣ, розумѣе ся, одного начального редактора, спôльного.

Сподѣвати ся належить, що комітеты такѝ зôстануть выбранѝ вже въ недалекôй будучности, такъ що выдавництво буде можна розпочати, хотяй не зъ 1 мъ януаромъ, то въ кождôмъ разѣ зъ 1901 рокомъ. Нашою гадкою есть, що по выборѣ комітетôвъ національныхъ повиннись они порозумѣти письменно безъ всякихъ зъѣздôвъ, (а то для заощадженя гроша, котрый можна ужити на щось лѣпшого), и остаточно выробити плянъ выдавництва, выбрати головного редактора, та зачеркнути плянъ спôльнои роботы яка малась бы вести кромѣ выдавництва.

Вѣримо, що при добрôй воли, взаимнôй вырозумѣлости и якôй-такôй пôдмозѣ загалу, гадка ся може легко здѣйснитись та принести величезнѝ корысти для всѣхъ интересованыхъ, не выключаючи и насъ Русинôвъ. Тому не засыпляймо справы!

Дописи.

Зъ Chicago, Ill.

Що до сколектованыхъ грошей для страйкуючихъ годжусь на вашъ проектъ, бо то тôлько початокъ борбы. Теперь особливо, коли видимо, що нашѝ вороги взяли край въ свои руки на дальшѝ 4 роки и вооружають ся напротивъ насъ въ имени „капитализму“ и „тростôвъ“ — намъ робôтникамъ такожь не спати и не сидѣти зъ заложеными руками, але вооружатись треба. Лишь вспôльными силами въ имя братскои любви и въ имя права, котре намъ сама природа надала, зможемо скинути зъ себе ярмо та перестати разъ на всегда бути робучою худобою, орудіемъ до збиваня міліонôвъ.

Годѣ спускатись намъ на чужу помôчь. Намъ треба едности! Намъ треба силы! намъ треба борбы! а передъ всѣмъ просвѣты!

Не досыть працювати словомъ, але треба працювати дѣломъ. А дѣло безъ гроша мертве, бо грôшь е на разѣ силою свѣта, а кожда навѣть найкрасша гадка непоперта грошемъ остане мертвою. Одже намъ конечно потрѣбна е каса народна!

А. И. Дубинскій.

Зъ Wickhaven, Pa.

Насъ Русинôвъ есть тутъ около 50, а зъ тыхъ 50 може знае 15 читати. Суть межи нами люде порядни, а суть и такѝ, що трудно ихъ до чого доброго намовити. А о просвѣтѣ то трудно такому и споминати. Дежь бы вôнъ давъ за ґазету два доляры на рôкъ! Тажь вôнъ за тыми центами, щобы давъ на просвѣту самъ собѣ, то ажь и на тамтой свѣтъ бы пôшовъ плачучи... Впрочѣмъ его читане мерзить. Вôнъ лишь дивить ся на выгляды (вôкна) та дверѣ, бо вже часъ, а ще пива не везе, (бо у насъ пиво розвозять по домахъ). Правда декотрѝ читають „Вѣстникъ“ зъ „Соединенія“ и польскій „Тиґоднікъ“ и мають лѣпшій зыскъ зъ тыхъ ґазетъ якъ я зъ „Свободы“, бо закимъ они 20 слôвъ до купы зложать и ихъ вырозумѣють, то я за той часъ цѣлу „Свободу“ прочитаю.

Бувайте здоровѝ.

А. Г.

Зъ Manila, P. I. Oct. 15th 1900.

И Американцѣ учать ся якъ керпцѣ шити.

Коли я ще бувъ молодый, тато мôй все мене наганявъ, щобъ учитись шити керпцѣ. Я зъ охотою нѣколи не бравъ ся до роботы, тое ремесло здавало ся менѣ до нѣчого. Але одного разу тутъ на Филиппинахъ припомнувъ я собѣ его, коли мы машеровали по горахъ, а черевики ся намъ зовсѣмъ подерли. Декотрѝ остали цѣлкомъ босѝ, а мѣжь ними бувъ такожь и я. Купити не можь було нѣгде, одже иншои рады не було хиба дерти торбы. Але жаденъ не мôгъ на жаденъ спосôбъ зъ того щось зробити, щобы здѣти на ногу.

Я самъ застановивъ ся надъ торбою, ажь наразъ прійшла менѣ гадка керпець. Зачавъ пороти торбу, другѝ жовнѣры обступили мене и дивлять ся, що я буду робити. Нарѣзавъ зъ шкôры ремѣнцѣвъ и о хвильку керпець готовый. Назмѣтували менѣ тутъ бôльше торбъ и просять мене, щобы имъ шити. Коли менѣ ся вже сприкрила тая робота, то зачали шити самѝ призираючись на мôй и хвалили мене за штуку.

Фецко Коханъ.

НА ПЕРЕСТУДЖЕНЄ ПОМАГАЮТЬ ВЪ ОДНÔМЪ ДНИ
Laxative Bomo Quinine Tablets.
Єсли не поможуть кождый аптикаръ зверне вамъ грошѣ. Пôдписъ E. W. Grove е на кождôмъ пуделку. 25 цнт.

вершка еи пущають снопы електричного свѣтла понадъ мѣсто.

Трокадеро посвячене було на выставы павільонôвъ такъ французкихъ кольоній якъ и другихъ державъ.

Въ павільонѣ пресы (часописей) найбôльше було ческихъ и словацкихъ часописей, а зъ рускихъ завважати можь було тôлько часопись »Дѣло«. Литовцѣ, хочь якъ малый нарôдъ, за узбиранѝ грошѣ въ Америцѣ, мали свôй павільонъ, литовску хату и тымъ показали свѣтови, що они жіють и не боять ся гнету російского уряду, а руско-украиньскій народъ, що числить бôльше якъ 30 міліонôвъ, не спромôгъ ся на щось подôбного.

Описувати подрôбно цѣлу выставу значило-бъ тôлько, що написати цѣлу книжку про всѣ тѝ здобутки цивілізаціи, якѝ Франція и всѣ свѣтовѝ державы показали свѣтовѝ.

Найслабше выйшли всѣ тѝ чуда, що мали задивувати всѣхъ. Розписувано ся про нихъ по всѣхъ часописяхъ заграничныхъ, щобъ въ той спосôбъ знадити на выставу якъ найбôльше гостей. И кождый спѣшивъ, щобъ побачити оптичный павільонъ, подорожь вокругъ свѣта, море и потворы морскѝ и т. д., але все се було лишь гомбоґомъ. Щось красшого зô злуды можна побачити въ Ню Йорку, а то деколи и по провінціональныхъ мѣстахъ Америки.

Наоколо выставы була ще рухома плятформа, на котрôй можь було стояти и оглядати всѣ выставовѝ забудованя. Одна зъ тыхъ плятформъ ширша порушалась скорше, а друга нижше неи менша порушалась повôльнѣйше.

Богато цѣкавого и поучаючого можна оглядати въ самôмъ Парижи, або и по за мѣстомъ. И такъ:

Площа „de la Concorde“ належить до найкрасшихъ въ Парижи. Простягаесь она мѣжь городомъ Туйлерôвъ а полями елізейскими. Тамъ знаходить ся обеліскъ 76 стôпъ высокій и фонтана а на тôмъ мѣсци въ р. 1793 пôдчасъ революціи за панованя террору, поставили ґільотину, на котрôй стинали головы тымъ, хто такъ не думавъ якъ сего бажали проводирѣ террору. Першими жертвами тои ґільотины були король Людвикъ XVI. и Марія Антонѣна. Мѣжь январомъ згаданого року а майомъ 1795 р. стято понадъ 2 тысячѣ людей. На тôй площи розтаборились такожь прускѝ вôйска, коли въ р. 1871 заняли Парижь. Дня 14. юлія с. р. вôдбулась тамъ урочистôсть на памятку збуреня Бастиліи, давнои вязницѣ. Цѣла площа формально горѣла тысячами лямпіонôвъ, а въ городѣ Туйлерôвъ поуставлювано брамы зô штучныхъ огнѣвъ. Коли запалено тѝ огнѣ, цѣла брама запалала рôжноколѣровыми свѣтлами зъ написами »най жіе република.“ Тысячѣ народа, що забрались тамъ приглядатись тôй урочистости, выдавали окрики въ честь Франціи. Щасте, що вчасно выйшли мы зъ того мѣсця, бо опôсля, въ натовпѣ згинуло кôлька людей, а богато покалѣченыхъ вôдвезли до шпиталѣвъ.

По правôй руцѣ площи „de la Concorde“, йдучи вôдъ рѣки Сейны есть городъ Туйлерôвъ. Перше стояла тамъ палата, а въ р. 1871 пôдчасъ революціи зôстала збурена. Въ тôмъ городѣ есть богато мармуровыхъ памятникôвъ и ґрупъ головно дѣла новои рѣзьбы.

По лѣвôмъ боцѣ есть найбôльше уживаный до проходôвъ паркъ такъ званый »елізейскѝ поля«, де находить ся богато реставрацій и мѣсць до забавы.

Такимъ самымъ мѣсцемъ до проходôвъ есть бульоньскій лѣсокъ.

Найважнѣйшимъ и гôднымъ уваги будынкомъ Парижа есть „Louvre.“ Єсть се величезный четвероугольный будынокъ, що мѣстить въ собѣ богацтва штуки и науки. Щобъ все докладно оглянути потреба немало часу. Въ партерѣ находять ся рѣзьбы стариннои и новои штуки та ритовництво. На першôмъ поверсѣ мѣстять ся образы стариннѝ и новѝ, бронзы и т. д. На другôмъ поверсѣ есть етнографічный хинскій музей та розличного рода образы.

Найбôльшою и найкрасшою церквою не лишь Парижа, але цѣлого свѣта, есть катедра „Notre Dame“, що може помѣстити 20 тысячь народа. Зôстала она побудована въ 1173 и переходила розличну судьбу. Пôдчасъ першои революціи ушкоджена, а опôсля перемѣнена въ „святыню розуму“, але Наполеонъ I. привернувъ ѣй назадъ первѣстне призначене. Въ р. 1871 пôдчасъ революціи замѣнена була на вôйсковый маґазинъ а теперь опять вôдправляють ся въ нѣй богослуженя. Богацтво орнаментикъ, рѣзьбъ, памятникôвъ заповняють нутро церкви.

Дуже памятковымъ мѣсцемъ для Французôвъ е площа Бастиліи. Тамъ стоявъ замокъ, що пôзнѣйше обернено его на вязницю, де згинуло немало невинныхъ людей. Коли выбухла революція нарôдъ збуривъ той фортъ, а офіцерамъ повôдтинавъ головы и обносивъ по мѣстѣ. На тôмъ мѣсци стоить теперь памятникъ, що представляе ґенія свободы, котрый стоить на кули и держить въ однôй руцѣ птаха, а въ другôй ланцъ невôльництва.

Гôднымъ уваги есть гробовець Наполеона I. цѣсаря Французôвъ. Мощѣ его спочивають въ „базилѣцѣ інвалідôвъ“ въ криптѣ 22 стôпъ глубокôй а 36 стôпъ въ промѣрѣ. Въ тôмъ поглубленю стоить саркофаґъ, що мѣстить въ собѣ мощѣ Наполеона. На вступѣ до склепѣня вырытѝ слова цѣсаря: „Бажаю, щобъ мои останки спочинули надъ берегами Сейны, посередъ французкого народу, котрый я такъ горячо любивъ.“

Хто бувъ въ Парижи той певно не пожалуе цента, а поѣде до мѣста „Versailes.“ Тамъ на горѣ стоить замокъ, мешкане давныхъ королѣвъ Франціи. Той замокъ побудувавъ король Людвикъ XIII. а Людвикъ XIV. розширивъ его и прикрасивъ. Въ р. 1837. перемѣнено его на историчный музей, въ котрôмъ зъ цѣнныхъ образôвъ читати можь исторію Франціи. Мѣсце се памяткове для кождого Француза. Тамъ умеръ король Людвикъ XIV. въ 1715 р. Людвикъ XV. умеръ въ 1775, Людвикъ XVI., що стяли ему голову на ґільотинѣ 21 января 1793 р., вытягнули его силою зъ тои палаты въ 1789 р.

Пôдчасъ революціи 1795 р. сесю палату замѣнили въ робôтню оружя, а въ 1815 р. Прусаки зрабували еи.

Пôсля упадку цѣсаря Наполеона I. палату занимали Людвикъ XVIII., Кароль X. и Людвикъ-Филипъ. Въ р. 1855 Наполеонъ III. принимавъ тамъ анґлійску королеву Викторію. Въ р. 1871 палату заняли прускѝ вôйска, а Вильгельмъ, король прускій, проголосивъ ся тамъ цѣсаремъ Нѣмеччины. Пôсля уступленя нѣмецкихъ войскъ палату занимало републиканске правительство ажь до 1880 р. почѣмъ перенесло ся до Парижа.

За палатою иде величезный паркъ, старанно удержуваный. Серединою вôдъ палаты перетинае дорога амфітеатрально споховата, на котрôй суть басены зъ водою, а въ нихъ групы грецкихъ та римскихъ богôвъ. За тою дорогою есть озеро, а за нимъ двѣ віллѣ, одна зъ нихъ зве ся великій „Trianion“, а друга малый

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Кумъ Грицъ и Василь.

Василь: (вже пôдъ охотою): — Надрукували, навѣть той листъ, що я до нихъ написавъ надрукували Тота »Свобода« высмѣвае мене вô всѣмъ. А мôй тато бувъ вôйтомъ, моя мати старшою сестрицею, я самъ служивъ цѣсареви ажь три роки, я.....

Грицъ: — Отъ лѣпше кумцю не псуйте собѣ крови. Они для сего вашй розмовы, спѣвы и листы друкують (въ »Свободѣ«), що васъ люблять, уважають за мудрого и бажають, щобы другй люде мали зъ того науку.

Вас.: — Ага науку..... Они пишуть, а люде смѣють ся зъ мене. Я не хочу, не хочу, не хочу того и мушу ихъ еще подати до суду. Якъ они смѣють вôльныхъ ситизенôвъ нападати? А я ситизенъ американскій, маю въ краю ґаздôвство, я... (Спѣвае):

Маю въ краю ґрунтъ и хату
Я не знаю що бѣда —
Букомъ гоню еи кляту
Голохребту и завзяту —
Я ґазда, я ґазда, я ґазда!
Въ мене въ дома кусникъ поля
И худобы череда;
Въ мене щастє, въ мене воля,
Менѣ усмѣхаєсь доля.
Я ґазда, я ґазда, я ґазда!

Гр.: —
А та хата гôрша буды
Ґрунтъ накрыє песъ хвостомъ...
Поля десять крокôвъ буде —
Жабы по нѣмъ скачуть всюды,
А вы ту бѣдакомъ, бѣдакомъ!...

Вас.: — Идѣть до лиха! Зачинаєте вже и вы мене грызти?

Гр.: — Я васъ не грызу, але що правда. Тй маєтки, котрй маєте въ старôмъ краю не стоять и нюха табаки. Вы є ту робôтникъ — розумѣєте? — нѣчого бôльшого лишь звычайный собѣ робôтникъ. Потреба проте просвѣщатись, лучити ся и разомъ зъ робôтниками йти на передъ. Галицкимъ худобствомъ нема чого ту величати ся.

Вас.: — Та не берѣть мене на басъ и простѣть, если щось дурного менѣ вырвало ся. Я зъ тои гризоты выпивъ кôлька склянокъ пива и вже самъ не знаю, що говорю.

Гр.: — Яку вы маєте гризоту, вôдъ чого? Що »Свобода« напише часомъ о васъ? Се не є нѣчого злого. Впрочѣмъ пождѣть трохи — при спосôбности я самъ напишу до редакціи »Свободы«, щобы вже лишили васъ въ спокою.

Вас.: — Давъ бы вамъ Богъ здоровля. Направду такъ зробите?

Гр.: — Певно ще зроблю. Але се дурниця, теперь о много важнѣйше рѣчь повинна займати робôтникôвъ.

Вас.: — Що-жь то такого?

Гр.: — Якъ знаєте, всѣ богачѣ американскй остатными часами сильно взяли ся за руки и сотворили орґанізацію за помочію, котрои заволодѣли Америкою. Промыслъ, торговлю, уряды и т. п. все они загорнули въ свои лабы. Мы лишь мусимъ працювати, а они устаповляють цѣну продуктôвъ, взбогачують ся зъ нашои працѣ, рядять краємъ и водять насъ за нôсъ. Отъ и недавно, коли выбрали свого президента, пôднесли значно цѣну на углю и мясѣ, а на другй рѣчи пôднесуть въ коротцѣ.

Вас.: — Що-жь мы на се порадимъ?

Гр.: — Всѣ свѣдомй робôтники хотять такожь такъ якъ они злучитись до купы и по кôлькохъ лѣтахъ зломати силу и вплывъ тыхъ пасожитôвъ.

Вас.: — А въ якій спосôбъ возьмуть ся до того?

Гр.: — Въ якій? — чекайте я принесу вамъ на другій разъ таку книжочку, зъ котрои довѣдаєте ся всего. На нынѣ буде досыть. Добра нôчь!

Вас. — Добранôчь, добранôчь! А напишѣть, прошу васъ, до »Свободы« и просѣть ихъ за мною.

Пôдслухавъ Чалый.

Памятайте, що въ мѣсяцю грудню „Союзъ“ буде принимати новыхъ членôвъ понизше 35 лѣтъ житя — безъ вступного, старшихъ за половину вступного.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Русно-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою:** Mr. John Parylak, 436 East 76 st., New York City, а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

Комітетъ.

— **Кождый що заплатить за „Свободу“ аґентови, нас жадати вôдъ него посвѣдченя зъ печаткою редакціи.**

— **Зъ** Northampton, Pa. пише намъ п. В. Гришко: 19 го с. м. оденъ „унґаръ“ (не знаю Словакъ чи Русинъ), що за послѣдныхъ 5 мѣсяцѣвъ не робивъ нѣчого а лишь проходжувавъ ся, вступивъ до нѣмецкого салюну и казавъ собѣ дати горѣвки. Скоштувавши подану ему кельнеромъ горѣвку зачавъ клясти, що недобра. Тогды кельнеръ (бартендеръ) выйшовъ зза бары и давъ ему 3 разы въ писокъ. „Унґаръ“ побѣгъ до дому, набивъ револьверъ, вернувъ и стрѣливъ 3 разы до кельнера. Кулѣ трафили его одна въ груди, друга въ живôтъ, трета полетѣла въ дверѣ. Нѣмцѣ, що були въ готелю, хотѣли „унґара“ спôймати, але сей оборонивъ ся ножемъ и утѣкъ до пивницѣ. Звôдтамъ вытягнули его Нѣмцѣ и хотѣли повѣсити, але поліція оборонила его. Вмѣсто до арешту, дали мордерцю до шпиталю, бо вôдъ нѣмецкихъ рукъ не мôгъ ся рушити, а тыхъ, що его били, взяли до арешту. 21-го померъ бартендеръ въ шпитали въ Bethlehem, Pa. а „унґаръ“ день пôзнѣйше. Такъ двохъ молодыхъ людей зôйшло непотрѣбно зо свѣта черезъ свôй нерозумъ и завзятôсть.

— **Сара** Бернардтъ, найбôльша драматична артистка и Константинъ Кокеленъ, найславнѣйшій комікъ, завитали 20 с. м. до Йю Йорку. Варта бы, абы нашй хлопцѣ зъ Ню Йорку пôйшли хочь разъ подивитись до того театру, де они будуть грати.

— **Минувшои** середы святкувало братство св. А. Михаила въ Йонкерсъ, Н. Й. 5 лѣтну рôчницю заложеня свого братства. При тôй нагодѣ зложили члены братства на Народну касу $10.00. Славно!

— **Въ „Свѣтѣ“** появилась »Пѣснь о свинѣ«, »сочиненіе« редактора тои жь ґазеты и руского православного священника зъ Олдъ-Форджъ, Па, — о. Гр. Грушки. Пѣснь ся здраджує незвыклый поетичный талантъ автора та ставить его вôдразу на перше мѣсце помѣжь поетами російскои православнои місіи въ Америцѣ. Будучи епохальнымъ вкладомъ въ російску православну красну словеснôсть тутъ въ Америцѣ — пѣснь ся мае рôвночасно ще и друге далекосягле значѣне. Она побивае »мовь тараномъ« всякй гавканя »вікраінців« на Москалів, що буцѣмъ-то они заказують друковати ихньою мовою, мѣжь тимъ якъ ся пѣсня доказує наглядно, що Москалѣ не лишень позваляють въ Америцѣ друковати на „малорусскомъ языкѣ“ рѣчи въ родѣ ґазеты »Свѣтъ«, але навѣть самъ Победоносцевъ, голова Синоду, дае грошѣ (розумѣе ся не свои) на выдаване такихъ літературныхъ бисерôвъ якъ »пѣснь о свинѣ«. — Зачуваемо, що »пѣснь о свинѣ« мае пôдложити оденъ псаломщикъ пôдъ ноты, а хоръ »мальчиковъ« зъ Wilkes-Barre мае спѣвати еѣ на привитане правосл. епископа, що на весну вôдвѣдае катедру въ Олдъ-Форджъ.

— **U. S. A.** дôстануть въ короткôмъ часѣ двохъ кардиналôвъ, здаєть ся, замѣсть двохъ рускихъ епископôвъ. Довѣдуємось такожь, що Австрія и Франція хотѣли дôстати, кожда, хоть одного, та Римъ рѣшивъ на корысть католикôвъ американьскихъ.

— **Дѣвчата** рускй и жѣнки приступайте до сестричныхъ братствъ и до „Р. Н. Союза“! Дня 18. новембра б. р. умерла несподѣвано въ Бруклинѣ дѣвчина Матрона Дзиндранъ, родомъ зъ Реґетьова (Галичина); належала цѣлый рôкъ до сестр. братства св. Ольги, але за намовою нерозумныхъ людей перестала платити до братства передъ 9 мѣсяцями и проте стратила всяке право до посмертного. Кузма и Ст. Падла, хоть чужй, мусѣли ходити хата вôдъ хаты и збирати жертвы та заняти ся справленемъ похорону, а если бъ не они, то були-бъ еѣ докторы порѣзали для науки.

— **П. Е. Демянчикъ** зъ Sunny Side, Pa. пише намъ: Прійшовъ тутъ до насъ оденъ фалшивый колекторъ, а выглядавъ такъ, що мавъ ногавки по колѣна, а »ґамбу« за ухомъ. Бувъ тверезый, а бухало зъ него якъ зъ кека одъ пива. Казавъ, що колектує на руску церковь въ Питсбурґу що на 7 ôй улици. Але я дивлю ся до книжки а тамъ пописане якесь Hungarian, а наконець имя Ст. Яцковича. „Ну, братку, ужь сѣ ту!“ Думавъ, що галичане дураки то ихъ обдурить, тымчасомъ му ся такъ повело, якъ тому котови, кедъ му привяже камѣнь на шію а пустить до великой воды. Та-жь мы знаемъ, где наша церква и хто нашъ о. духовный.

— **Панове** редакторы вôдъ »Руслана« предруковують неразъ нашй дописи и статѣ. але »зъ браку часу« чи иншои якои причины дуже часто не подають, що се взято зъ нашои ґазеты. Таке поступоване не вôдповѣдае загально принятымъ правиламъ и мы сподѣемось, що она невдовзѣ змѣнить ся на лѣпше.

— **Число** членôвъ въ „Соединенію“ збôльшилось въ мѣсяцю октобрѣ о 19 людей.

— **Ґазеты** рознесли чутку що російскій царь померъ. Вѣсть тая показала ся неправдивою.

— **На** мори стала ся сими днями страшна катастрофа. Нѣмецкій корабель „Ребенштайнъ“ выѣхавъ зъ наборомъ угля зъ Уестертлепулъ въ Анґліи, коли однакъ вôдъѣхавъ 129 миль вôдъ берегôвъ, наставъ страшенный выбухъ ґазôвъ, якй утворили ся зъ угля. Корабель зôставъ сильно ушкодженый а кôлька морякôвъ забитыхъ и покалѣченыхъ.

— **Выграли** страйкъ! Дѣвчата, що робили въ циґаровôй фабрицѣ на 42 ул. въ Ню Йорку выграли страйкъ. Въ страйку находилось 250 дѣвчатъ, а страйкували черезъ нелюдского формана, котрый ихъ рвавъ за »чуприну« и крутивъ имъ уха. Страйкъ тревавъ кôлька мѣсяцѣвъ, ажь нарештѣ, коли формана »высаковано«, дѣвчата вернули назадъ до роботы.

— **Въ** Ватиканѣ (резиденціи папы) сповнено нову крадѣжь зъ касы, где переховують ся грошѣ на выплату для урядникôвъ. Злодѣи забрали всю готôвку.

— **О. Гр. Грушка** каже, що не знае кому дати и на що $141.00 зôбраныхъ на Еміґраційный Дôмъ. Певна рѣчь, що нѣкому иншому якъ тôлько Еміґраційному Домови, товариству що зачартероване и яко таке истнує. — Що о. Грушка виненъ наборщикови $105.00 се не ложь, бо у насъ є на се доказы — чорне на бѣлôмъ.

— **Повѣдомляємъ** тыхъ всѣхъ, котрй насъ пытали, що гумористично сатыричный двотыжневникъ »Комар« стоить на рôкъ 2 доляры, а адресъ до него такій: Редакція »Комаря«, ул. Лычакôвска ч. 23, Львôвъ, Austria, Galicia.

— **Братство** св. Арх. Михаила въ Elmira Heights, N. Y. буде принимати въ мѣсяцю грудню новыхъ членôвъ безъ вступного. Хто бы хотѣвъ приступити зъ Елмайры, Корнінґъ, Ломенвілъ, Бордетъ и Лендросъ нехай ся зголосить, бо не все такъ ся трафить зашпарувати 2 доляры и бути членомъ у братствѣ.

Секретарь М. В. Мороховичь,
Box 108, Elmira Heights, N. Y.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Богданъ Кирчôвъ, рускій священникъ въ Довгôмъ. пов. Стрый, въ Галичинѣ, рôдный братъ ч. К. Кирчова зъ Джерзи Сити, Н. Дж., померъ дня 19. октобра 1900 на ударъ серця въ 44 р. житя полишивши жену и двое дѣтей. Бувъ се чоловѣкъ щиро-любячій свôй нарôдъ и богато трудивъ ся для народу словомъ и письмомъ.

Вѣчная ему память!

— **Увѣдомляє ся** всѣхъ членôвъ братства св. О. Николая въ Питсбурґу, щобы безусловно прійшли на рôчный мітинґъ, котрый вôдбуде ся дня 9-го децембра въ церковнôй гали. Котрый членъ не явить ся на той мітинґъ, заплатить пôсля параґрафу 27-го кары два доляры. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ и принимати новыхъ членôвъ безъ вступного.

Микола Марковичь
преде.

— **Братство** св. Ивана Хрестителя въ Buffalo, N. Y. буде принимати въ першу недѣлю въ грудни новыхъ членôвъ за оплатою вступного въ сумѣ одного доляра. На тôмъ мітинґу будуть выбиратись такожь новй урядники, змѣнятись статуты и полагоджувати дуже важнй справы. Кождый членъ братства мае явитись пôдъ карою одного доляра. Мітинґъ вôдбудесь въ домѣ пôдъ числомъ 81 Churchill Str.

Стефанъ Мидзѣнъ, предсѣд.
Фесько Олѣяръ, касієръ,
Ив. Бурштинъ, секретарь,
Васько Юрчакъ, Андрѣй Струсъ, } опѣкуны хорыхъ.

— **Дня** 25. лат. децембра (латин. Рождество) вôдбуде ся въ Shamokin, Pa. рано поминальне богослужене за бл. п. Йосифа Сембратовича, а вечеромъ того самого дня вечерокъ музыкаль.-деклям. въ салѣ пôдъ церквою въ честь памяти бл. митроп. Йосифа.

Где єсть?

Иванъ Мищишинъ, що прійшовъ до Америки тому 13 рокôвъ зъ Чатина (повѣтъ Лѣско, Галичина), перебувавъ довгій часъ коло Питсбурґа. Хто бы знавъ его адресу, нехай зголосить ся до его сына:

JOHN MISHCHISHIN,
MONESSEN, PA.
Westmoreland Co.

— **Аґентами „Свободы“** зъ правомъ колектованя грошей суть:

Стефанъ Калакука, Jersey City, N. J.
Иванъ Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Василь Гришко, Northampton, Pa.
Василь Тылявскій, S. S. Pittsburg, Pa.
Алексій Шаршонь, Shamokin, Pa.
Петро Г. Рончковскій, Troy, N. Y.
Александеръ Патрошь, St. Louis, Mo.
Г. Дзюбиньскій, Plymouth, Pa.
Левъ Монѣта, Lansford, Pa.
Иванъ Котанчикъ, Welter, Pa.
Кость Поступакъ, McAdoo, Pa.
Дим. Ванько, Ansonia, Conn.
Василь Рудко, Winnipeg, Man., Canada
Иванъ Сабатъ, Yonkers, N. Y.
Костьо Дубиньскій, Simpson, Pa.
М. Ґовда, Edmonton, Alberta, Canada.
Иванъ Дрогомирецкій, Pleasant Home Man., Canada.
Иванъ Фаринякъ, Trauger, Pa.
Иванъ Преґонъ, Lodi, N. J.
Андрѣй Виляцкій, Scranton, Pa.
Дан. Кидонь, Passaic, N. J.
Андрѣй Павликъ, Mt. Carmel, Pa.
Гр. Паскарикъ, Stuartburn, Man. Canada.

Редакція.

Читальня въ Олифантѣ продає слѣдуючй книжки:

Мôй Измарагдъ, поезіи И. Франка	$1.20
Народный Рухъ Австро-Уг. Русинôвъ	15
Народнй оповѣданя, М. Вовчка	30
Оповѣданя Ол. Катренка	20
Оповѣданя В. Будзыновского	30
Оповѣданя М. Коцюбиньского	20

(Дальше буде).

Адресъ: J. J. Ardan, Box 418, Olyphant, Pa.

Спаношенй.

Мошко бѣдный мовь камаша
Вандрувавъ за море:
Кôлька книжокъ, „балабуста“,*)
Перина, бахоры,
Капелюхъ старый и халатъ,
Шапка-сабашôвка,
Три „бебехи“, старе шмате,
„Ґуґоль“, цибуль кôлька —
Отъ и всѣ его маєтки,
Отъ и всѣ здобутки...
Навѣть въ Лейбы на шифкарты
Позичивъ двѣ сотки.

Та хоть зъ краю не привѣзъ вôнъ
Нѣчого зъ собою —
Въ Америцѣ доробивъ ся
На австрійскôмъ „ґою“.**)
За лѣтъ десять обловивъ ся
Десять тысячками —
Днесь панъ зве ся, — Сурка панѣ,
Дѣти паничами...
Бо всѣ „ґоѣ“ христіяне,
Кождый хлопъ австрійскій
Зôставъ Богомъ сотвореный
На „бизнесъ“ жидôвскій...

P 89

Чалый.

*) „Балабуста“ — въ жидôвскôмъ жарґонѣ значить жѣнка-господиня
**) „Іоями“ зовуть жиды (погордливо) христіянъ.

„ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС“, радикальна часопись для руського робучого народу виходить у Львові що тижня, з образками і коштує на рік $1.50. Гроші треба посилати на руки аґента: Mr. M. Kolodij, 327 Shamokin Str., Shamokin, Pa., а дописи на адресу: Red. des „Hromadskyj Holos“, Lubliner — Union Gasse, 5, Lemberg, Austria, Galicia.

Юрко А. Прокоповичь,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable.
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

МИХАЙЛО БОСАКЪ,
нотаръ публичный,
посылає грошѣ - - продає шифкарты.

Краяне зъ Олифанту и околицѣ не ходѣть до чужихъ посылати грошѣ до старого краю або куповати шифкарты, бо все тое може для васъ зробити, вашъ знакомый христіянинъ, Михайло Босакъ.

Вôнъ мае такожь гуртовный складъ (wholesale) всякихъ напиткôвъ въ OLYPHANT, Pa.

„Trianion.“ Одна пдруга вілля що побудували королѣ для своихъ фаворитокъ зъ перепыхомъ урядженй. Въ великôмъ мешкали королѣ, навѣть Наполеонъ, а въ малôмъ Марія Антонѣна. Находить ся тамъ такожь возôвня, а въ нѣй королѣвскй та коронаційнй возы. Оденъ зъ нихъ мае выглядъ каравану, лишь та рôжниця, що зъ коронаційного повозу ажь капае золото. Коли бачить ся тй всѣ богацтва и той перепыхъ въ якôмъ мешкали великй панове, не подивуєшь ся, що нарôдъ хопивъ ся такого радикального средства якъ революція и повыганявъ дармоѣдôвъ.

Вертаючи зъ Версалю сонце пекло мовь огнемъ, а въ ваґонахъ певно купатись бы треба було въ потахъ, якъ бы не те, що на ваґонахъ були ще мѣсця до сидженя а тамъ вѣтрець обдувавъ вже спôтнѣлй нашй лиця.

Вечерами рухъ на головныхъ улицяхъ Парижа незвычайный. Хôдники тамъ дуже широкй, а передъ кождою реставраціею чи кофейнею поуставлюванй столики и крѣсла, де сидить повно гостей попиваючи пиво, чи вино. Попередъ гôстьми переходить тьма хлопцѣвъ зъ часописями, книжками, захвалюючи голосно свôй товарь. Бôльша ихъ часть пхае влѣзливо свôй товарь на стôлъ передъ гостя, ажь полисменъ его вôдганяє. Дальше по черзѣ переходять розличного рода штукарѣ, розкладають на тротуарѣ свои приряды, покажуть на скорѣ, що вмѣють, а опôсля збирають вôдъ гостей центы, забираючись дальше. Що ино надôйшовъ хлопець огорненый довгимъ плащомъ, розпростеръ на камѣняхъ малый диваникъ, перевернувъ кôлька козлôвъ якъ за нимъ иде другій, що лыкае кусники запаленыхъ цигарôвъ, пхае въ горло малый штилетъ и т. д. За малу хвилю скрадаєсь чоловяга и пхае пôдъ стôлъ карты, щобъ поставити ставку, по нѣмъ зъявляєсь женщина, стае на крѣсло и вытягае пôдтоптанымъ вже голосомъ якусь пѣсоньку, а коли додати до сего туркôтъ безчисленныхъ повозôвъ та трамваѣвъ, що переѣжджають улицею, можна собѣ зъобразити цѣлу гамарню.

Французъ нервовый и живый. Коли говорить, розводить руками, горячить ся, вôнъ говорить всѣми нервами. Якъ поглянути на исторію Французôвъ, порôвнати ихъ можна до гôрского потôчка, що въ погоду жибонить лагôдно, мило по камѣньчикахъ, а въ зливу шумить, бурить ся, выливае зъ берегôвъ, забираючи розбурхаными филями по дорозѣ все, що стоить на завадѣ.

Най собѣ хто говорить що хоче про Францію, але звôдтамъ ще на довго пôдуть на Европу лучѣ поступу и цивілізаціи.

Стефанъ Макарь.

(Дальше буде).

IV. Руско-американска народна пѣсня.

Въ Америцѣ »презента«*) ставляють,
Робôтники лемъ ся догваряють:
Камаратя што то зъ нами буде,
Якъ тотъ »презентъ« про насъ планный буде?
Гура хлопцѣ гура вразъ, гура вразъ,
Не пôславъ насъ цисаръ нашь, цисаръ нашь.
Не требало телеґрафы пущати,
Же насъ буде Америка ховати;
Зъ Америки телеґрафы ишли,
Жебы до ней робôтники пришли.
Ой ту насъ машь »презентъ« нашь, ту насъ машь,
Дай намъ по три таляры на денъ засъ.
А якъ намъ ту роботу не дають,
Отпыкуй насъ до нашого краю,
Дай кождому по пять сто таляри,
То пôдеме собѣ зъ Богомъ сами.

*) президента.

Подавъ Д. Ванько. (Ansonia, Conn.)

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ДЛЯ НАШИХЪ ДѢТЕЙ.

TWO LITTLE KNIGHTS IN KNICKERBOCKERS

Thirty-five long, slender, plump headed cattails—one apiece for 30 boys, and five over, in case of accidents or extra boys. They had been gathered in exactly the right stage of greenness, tied in a neat bundle and placed carefully, heads up, in one corner of the attic, where it was dry, but not too dry. Tommy stood gazing at them with an anxious wrinkle between his eyes.

There was a similar bundle—yes, even a larger bundle—in one corner of the Rawson boys' attic, and Tommy would have given a good deal to know which bundle would finally be used. It was something that nobody could predict, and it meant much to Tommy. It also meant a great deal to the Rawson boys, but Tommy was not thinking of that just then.

The next evening Tommy burst into the house, after school, with a radiant face.

"Oh, mamma, mamma!" he cried. "We've beat! We've beat! Our candidate's elected! Hurrah, hurrah, hurrah!"

In two minutes, more or less, the 35 cattails were standing on their heads in an old water bucket filled with kerosene.

Soon after supper a crowd of noisy boys gathered around Tommy's gate, and by the time the cattails were distributed it had grown quite dark.

"Now, then, are you fellows all ready?" asked Tommy, with an important air.

The boys looked around.

"Hello!" said Willie Wilson, spying a small figure leaning against the gatepost. "There's Paul. Paul hasn't a torch. Give Paul a torch."

"I'm on the other side," said Paul sadly but firmly. Paul was the little orphan cousin who lived with Tommy's people, and his dead father had been on "the other side."

If it had been any other boy in Smithville, this bold statement would have been received with sneers and jeers from the excited lads, but there was something about quiet, resolute, gentlemanly little Paul that had won the respect and affection of the older and rougher boys.

"Oh, say, come on anyway, Paul," said Willie, with gruff kindness. "It's dark, and nobody will see you."

"I can't," said Paul, turning and walking away around the house.

"Why, of course he can't," said Bob Evans indignantly. "Would you?"

Tommy was very quiet. He was living over again that moment of suspense and anxiety in the attic yesterday. He was thinking of the big bunch of cattails that was still standing in a dark corner of the Rawson boys' attic. He ran his hand up and down the polished stem of his own torch, remembering that it might have been in the attic yet. In that case Tommy himself would have been lying face down in the barn loft, with his head buried in the hay to drown the Rawson boys' exultant cries.

"I say, fellows," he said, "we'll have our procession, of course, but we won't holler."

There was a snort of disgust from the excited boys.

"'Twon't be any fun at all," shouted Ted Andrews, who had a voice like a trumpet and enjoyed using it.

"They'll think we don't care," said Harry Lee.

"Huh!" said Tommy, brandishing his unlighted torch. "I guess this'll speak for itself. They know where we stand, and we know, and they can think what they like. You can holler inside all you want to, and tomorrow will be the men's procession, and you can holler then, but not tonight."

Tommy was born to be a leader of men and was therefore a born leader of boys, so he won them over. Presently there was a scratching of matches, and one by one the little torches

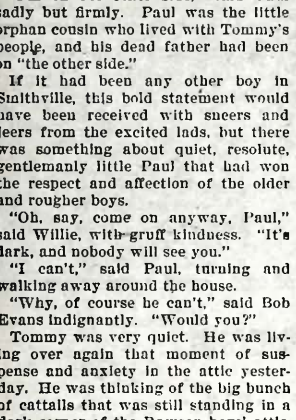

"I'M ON THE OTHER SIDE," SAID PAUL.

flared up, and the procession formed and marched silently but sturdily up the street.

A few blocks up lived the Jenkins boys. They were on "the other side," and they sat on the fence and made scornful remarks.

"Don't you fellows say a word," muttered Tommy, with a martyrlike air, and the little band marched on in dead silence.

A little farther on lived the Rawson boys, but they were not to be seen.

"In the barn loft," thought Tommy, with a pang of pity.

Not they. The older Rawson boy was crouched behind the fence, clutching the nozzle of a hose, and he was looking with puzzled eyes at the dancing lights. Behind him knelt the younger Rawson boy.

"Now! Now they're near enough! Turn it on! Turn it on!" whispered Johnny Rawson excitedly, but the puzzled look in Ted's eyes deepened.

"'Tisn't the fellows," he muttered. "They'd be yelling like Comanche Indians."

"'Tis too! Turn it on, I tell you," growled Johnny.

"'Tisn't the fellows," Ted repeated doggedly.

"Turn it on, I tell you," said Johnny, reaching frantically for the hose. He saw a brilliant opportunity passing rapidly beyond his reach.

Then the Rawson boys rolled over and over, becoming every moment more and more tangled in the hose as each struggled for the possession of it. At last Johnny succeeded in wresting the nozzle from Ted and in turning the water on, but the only living thing in range was old Tom, the cat, who was

THEN THE RAWSON BOYS ROLLED OVER AND OVER.

sitting on the top step, glaring at the bobbing lights. He fled, spitting and squalling, to the barn and hid himself, vowing that he never, never would have anything more to do with mysterious moving lights which suddenly belched forth streams of icy water, and he never did. Forever after the sight of a lantern bobbing up the street would send him flying to a place of safety.

By the time the Rawson boys had untangled themselves from the hose and Johnny had it properly aimed the procession had turned the corner and was marching down the next street.

"You're a pretty fellow!" cried Johnny to Ted.

"I don't care," said Ted to Johnny. "I'm not sure yet that it was the fellows."

But deep down in his heart he was pretty sure it was, and he was pretty sure he knew why they were so quiet, and he was quite sure that it was a very fine thing to do.

"I wouldn't have turned it on if I had been sure it was the fellows," he said to himself as they coiled up the hose and put it back into its winter quarters.—Mary M. Parks.

Dog Saves a Child's Life.

From Saunders county, Neb., comes a story of the remarkable fidelity and almost human forethought of a shepherd dog which for 19 hours guarded a wandering babe which was out all night in a terrific rain and wind storm.

The 2½-year-old child of Fred Baltz, Jr., wandered away from the farmhouse, and when Mrs. Baltz missed the child she hitched up an old horse to a sulky and drove rapidly to the field where her husband was thrashing. The whole force of thrashers immediately volunteered to join in the search. Mr. Baltz sent the men to a neighbor's and asked their assistance. Everybody responded, and as the searching party spread out each member of it requested aid of every man he met, so that by midnight there were more than 50 men searching hills and dales in the neighborhood of the Baltz farm. All night long, during which at intervals the fury of the storm seemed to baffle the efforts of strong men, the search was continued, but the little one eluded every member of the party.

Not until 1 o'clock the next day was the search for the child rewarded. Sitting up against the sheltering bank of a creek, wet, shivering and bedraggled, the child was found. By its side stood a shepherd dog who for a year or more had attended the flocks on Baltz's farm. The faithful animal could not be induced to leave the child at the request of the man who first approached, who was a stranger to the dog, and for a few minutes he contested the right of the man to touch the child. After a careful survey he saw that the child had been dragged from an exposed point near the creek up under a small overhanging bank of the stream which formed something of a natural shelter. He is convinced that the dog must have dragged the child up to this sheltering rock and by so doing saved its life. The dog is about 4 years old. It is needless to say that hereafter the noble animal will feed on the fat of the land.

Three Fierce Puppies.

Three cunning little puppy dogs
In suits of glossy brown,
Who tried their squeaky little barks
At every one in town,
One morning, on her way to school,
Spied little Lucy Blair,
A pretty little brown eyed girl
With silky, curling hair.

"Let's bark at her!" they cried at once;
"'Twill be such jolly fun
To see her drop her reading books
And scream and turn and run!"
"You darling, darling little dogs!"
Cried Lucy in delight.
But puppies don't know English well;
They thought her in great fright.

Just then some raindrops, cold and bright,
Came slowly dripping down,
And her umbrella Lucy raised,
So big and black and round,
And each brave puppy turned about
And hung his little head
And scampered home in wondrous haste
And tumbled into bed.

—Little Folks

ВСЯЧИНА.

— На цѣлій земли жіе около 1,534,922,000 людей; зъ того припадае на Азію 836 мілионовъ 793 тысячь, на Европу 383 мілионовъ, на Африку 177 мілионовъ 510 тысячь, на Америку 135 мілл., 933 тысячь, на Австралію разомъ зъ Полінезією 5 мілионовъ 979 тысячь, а на подбѣгуновій краи припадае всего 89 тысячь людей.

— Противъ фебры (пропасниць) вынайшовъ дръ Белінцагі въ Мексико одно лѣкарство, котре запускае подъ шкору.

— Въ старомъ краю многій стратили черезъ піятику маетокъ, а въ Америцѣ здоровье.

ЗЪ ЛЮДСКИХЪ ЯЗЫКОВЪ.

Ходило бы ся краснѣ
И любило бы ся маснѣ,
Лемъ робити страшнѣ. ■

Парубокъ (до дѣвки зъ червоными волосами): — Не сѣдай гу мѣ, бо мя запалишь.

Дѣвка: — Ты не будешь горѣвъ, босъ ищи зеленый (молодый).

Под. К. Долиньскій.

ВСѢ КРОМЪ ДВОХЪ.

Одного разу зайшовъ до пруского короля оденъ священникъ просити о парохію.

— А вы звѣдки? — спытавъ король.

— Зъ Берлина, найяснѣйшій пане.

— Коли вы зъ Берлина, то нѣчого не достанете. Берлинцѣ нѣчого не варти.

Однакъ проворный попъ водновѣвъ водважно: — Зъ выняткомъ двохъ: Найяснѣйшого пана и мене — и одержавъ парохію.

ДУМКА.

Ой прійшовъ я въ Америку,
Не знаю читати,
А хто тому виноватый?
— Та отець и мати.

Теперь бы ми ся придало
До пихъ написати,
А не знаю анѣ слова
Що до нихъ сказати.

Я ту робивъ при камѣню
Изъ Талинами,
Не можу ся за Русиновъ
Ничого дознати.

Робота ся доконѣчила
Треба вандрувати
Може бы я кого знайшовъ
Листа написати.

Выкупивъ я собѣ тикетъ
До Пенсилваніи
Знайшовъ писара що пише
Хочь до Італіи.

Дуже мене утѣшило,
Ту есть руска школа,
Иду заразъ записатись
Тай до професора.

Мушу я ся научити
Листъ си написати,
А часами и „Свободу"
Собѣ почитати.

Лемко.

НАЙЛѢПША ГРОСЕРНЯ въ Олифантѣ
Ковальчика и Осеняка
на River Str.
Хлопцѣ и жѣнки купуйте у нихъ а не пожалуете.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ,
146 Lincoln str.
Робить вонъ всѣлякій убраня мужескій складно и дешево.
Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

Перший, рускій салюнъ и РЕСТАВРАЦІЯ ВЪ ПІТСБУРГѢ, ПА.
АЛЕКСАНДРА ФЕДОРЧАКА.
Мае вонъ гарный салюнъ, де можь достати напиткове всякого рода, а при томъ утримуе реставрацію, де можь достати всѣлякого ѣдженя. Салюнъ Алекс. Федорчака подъ назв „народный готель" есть при Carson Str. No 716 мѣжь 7 а 8 улицею недалеко руской церкви.

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin str.
ШАМОКІНЪ, ПА.
Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшій напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалій, цигара дуже добрѣ.
Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

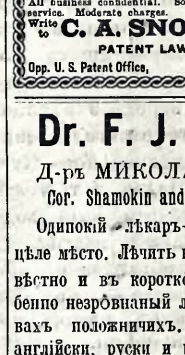

Выробляе братскій „машлѣ", шапки, водзнаки, хоругвы, уніформы.
Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.
R. H. Morgan, 23 N. Main str SHENANDOAH, PA.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.
Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшій и найтаньшій напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

РУСКІЙ ШВЕЦЬ
Игнатій Березикъ
—робить—
добрѣ черевики тано.
За роботу ручить.
516 E. Pine str.,
ШАМОКИНЪ, ПА.

PATENTS
promptly procured, OR NO FEE. Send model, sketch, or photo for free report on patentability. Book "How to Obtain U.S. and Foreign Patents and Trade-Marks," FREE. Fairest terms ever offered to inventors. PATENT LAWYERS OF 24 YEARS' PRACTICE. 20,000 PATENTS PROCURED THROUGH THEM. All business confidential. Sound advice. Faithful service. Moderate charges.
Write to **C. A. SNOW & CO.**
PATENT LAWYERS,
Opp. U. S. Patent Office, WASHINGTON, D. C.

Dr. F. J. Meek
Д-ръ МИКОЛАЙЧИКЪ.
Cor. Shamokin and Chesnut str.
Одинокій лѣкарь-славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякій недуги совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особенно незровнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ. Говорить по англійски, руски и польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора нашимъ Русинамъ.

ЧИ НЕ ЗНАЕТЕ, ЩО
Семанъ Митренко
—мае—
готель и галю на забавы
на River str., въ ОЛИФАНТѢ?

Гавріилъ Маленькъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочовкахъ зъ найлучшихъ броваровъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого гатунку.
Братя! замовляйте у свого!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ ЗЪ УБРАНЕМЪ НА ЦѢЛЫЙ ОЛИФАНТЪ, ПА.
Юрія Хиляка.
Хто хоче мати добре и красне убране, а ще до того за таній грошѣ, то най йде куповати до Ю. Хиляка, но най не забуде взяти и грошей зъ собою, бо тамъ усе cash.
Продае вонъ такожь „шифкарты" и посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта. — Йдѣть до старого знакомого!

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.
Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала єму способность стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае также свою власну антику, въ которій выробляють ся дуже добрѣ и помочній лѣкарства.
Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлій околици знають добре Шлюпаса.

O. Murdza & Bros
46. Second st
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЬ
Сторъ заосмотреный найлучшими товарами, спроваджеными вырость зъ перше рядныхъ складовъ. Живить вонъ майже всѣхъ Русиновъ въ Mt. Carmel. Продае также майнерскій одяги и посылае грошѣ до старого краю тано, точно, скоро и беспечно.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.
Вынаймае также „карича" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.
Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумній Русины належать до той компаніи, купують зо свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000. Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

Оденъ зъ найбольшихъ броваровъ въ Америцѣ.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.
Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.
Голова водъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.
НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

Иванъ Глова
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрбній рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскій и звчайній.
Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.
Продае шифкарты.
Не водъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Купуйте книжки и газеты!

Толстой. Воскресеніе. Романъ, 85 цит. въ оправѣ	$1.35
„ Воскресеніе съ рис. въ 2 т.	$2.20
въ оправѣ	2 75
„ Жизнь и ученіе Іесуса	13
„ Что такое искуество	21
„ О борьбѣ со зломъ	21
Финляндскій разгромъ. Сборникъ	40
Студенческое движеніе	43
Сибирякъ. Студенческое движеніе въ Россіи	8
Зибаровъ. О сожженіи оружія	16
Конференція въ Гаагѣ	11
Гонсъ. Правда о библіи	31
Рабочее дѣло въ Россіи	17
Очерки изъ исторіи англ. раб. союзовъ	22
Что такое государственный преступникъ	8
Листки Свободнаго Слова, Нр. 13 14 по 16	
Свободная мысль Нр. 4 и 5, 1899, Нр. 3—4	
1900 по	11
Наканунѣ Нр. 11—16 по	11

За почту платимо самі.
Адресуйте:
A. Wasserman,
29 Clinton str. near Stanton str.
NEW YORK, CITY.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской церкви.

Добрый вечеръ друже мій!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
* * *
Що за Талпашь? Звѣдки вонъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Подкрѣпляють силы!...
* * *
— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Хто бы мавъ деяке право най не ходить по покутныхъ жидовскихъ „тлумачахъ", але най удасть ся до правдивого адвоката Виляма Воколека. Вонъ залагоджуе всякі справы въ судѣ ту и въ старомъ краю. Зъ нимъ можна розмовити ся и по руски.
Адресъ его такій
W. Vokolek
ATTORNEY AT LAW.
502 Lackawanna Ave.
Cor. Washington Ave
Scranton, Pa.

РУСКА БУЧЕРНЯ
Игнатія Трохановского,
на Second Str.
в Mt. Carmel, Pa.

Все свѣже и добро мясо, ковбасы, шинки, солонину и все можете купити у свого руского бучера, а то по дуже низькой цѣнѣ. Розвозить все на часть. Хвалити богато не треба, бо добре само хвалить ся.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣдання, Обѣды, Вечерѣ
Въ кождомъ часѣ можна достати такъ горячій якъ и зимній перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремій комнаты для родинъ. Найлучшій вина, пива, лікеры, горѣлки и всѣ можливій напитки. Цѣна дуже мала.

Учѣте ся, браты мои! И чужому научайтесь,
Думайте читайте, И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко

Всюды нѣвечить ся правда, Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Всюды панує брехня, Най не повстане вона!
Ив. Франко